

Financiële paragraaf coalitieakkoord ‘Realistisch vooruit’ en begroting 2027-2030

Op 24 juni 2026 sloten wij, de fracties van VVD Waterland, CDA Waterland en WaterlandNatuurlijk, het coalitieakkoord 2026-2030 onder de titel *Realistisch vooruit*.

Bij de start van de nieuwe bestuursperiode hebben we ervoor gekozen het nieuwe college vóór het zomerreces op volle sterkte te brengen. Daardoor konden we de financiële vertaling van het coalitieakkoord niet tegelijk met het akkoord presenteren.

De coalitie presenteert die financiële vertaling nu alsnog. Het bijgevoegde overzicht laat per afspraak uit het coalitieakkoord zien wat de financiële gevolgen zijn voor de jaren 2027 tot en met 2030. Bij afspraken die binnen de bestaande formatie en financiële kaders passen, staat € 0 opgenomen. Bij andere afspraken zijn de bedragen gebaseerd op de keuzes die we bij het sluiten van het coalitieakkoord hebben gemaakt. Waar een concreet uitgangspunt of een berekening aan een bedrag ten grondslag ligt, geven we een toelichting.

Eerst de inhoud, maar financieel moet het kloppen

Met *Realistisch vooruit* kiezen we voor investeringen in de leefbaarheid van onze kernen, een sterk verenigingsleven, goede voorzieningen en onze lokale ondernemers. Tegelijkertijd willen we de rekening niet doorschuiven naar de toekomst. Daarbij kijken we eerst naar de inhoud, maar onder de streep moet het kloppen. Dat betekent dat we soms scherpe keuzes moeten maken.

Het coalitieakkoord geeft de richting voor de komende jaren, maar ligt niet voor altijd vast. Nieuwe ontwikkelingen, andere inzichten of tegenvallende financiële ruimte kunnen aanleiding geven om een afspraak aan te passen of uit te stellen. We blijven daarbij vasthouden aan een sluitende begroting.

Volgens de planning ontvangt de raad op 16 september 2026 de conceptbegroting.

De komende weken gebruiken de coalitiefracties om samen te bepalen welke afspraken uit *Realistisch vooruit* we met de beschikbare financiële middelen kunnen uitvoeren.

De financiële vertaling die nu voorligt, vormt daarbij het vertrekpunt.

Ruimte voor de hele raad

De coalitie is verantwoordelijk voor het coalitieakkoord en voor de keuzes die nodig zijn om dit akkoord financieel verantwoord uit te voeren. Tegelijkertijd stelt de gemeenteraad de begroting vast. Daarom vinden we het belangrijk om ook de andere fracties vroegtijdig bij dit gesprek te betrekken. We nodigen PRO en D66 uit om aan te geven welke onderwerpen voor hen de komende jaren prioriteit hebben en welke keuzes zij, gezien de beperkte financiële ruimte, belangrijk vinden. Dat helpt om het gesprek over de begroting goed en op tijd te voeren. Daarbij is ruimte voor verschillen, want iedere fractie maakt haar eigen politieke afweging. Zo bouwen we samen aan een financieel gezond en leefbaar Waterland.

Fractie VVD Waterland

Fractie CDA Waterland

Fractie WaterlandNatuurlijk

Financiële vertaling coalitieakkoord

Bedragen in euro's

Bedragen in euro's		2027	2028	2029	2030
Bestuurscultuur					
1	Ten minste jaarlijks bespreken van de heersende cultuur met raad, college en ambtelijke top	0	0	0	0
2	Periodiek coalitieoverleg	0	0	0	0
3	Verbeteren actieve informatievoorziening raad	0	0	0	0
4	Meer inwonengerichte dienstverlening: bereikbaar, begrijpelijk en oplossingsgericht	0	0	0	0
Sociaal domein					
5	Uitgangspunt sociaal domein: huidige beleid voortzetten voor huidige budget	0	0	0	0
6	Integratie financiële administratie van het sociaal domein	98.400	98.400	98.400	98.400
7	Bij uitvoering sociaal domein kijken naar effectiviteit, efficiency, etc. en daarover te rapporteren aan de raad				
8	Participatiewet: meer tegenprestaties vragen (in de toekomst: meer maatschappelijke participatie)				
Sociaal domein: voorzieningen					
9	Evaluatie bestuurlijk convenant kernraden	0	0	0	0
10	Onderzoek naar de wenselijkheid van een kernregisseur	23.000	23.000	23.000	23.000
11	Voorstellen naar raad hoe de kernen beter bediend kunnen worden				
12	Versterking dorpshuizen	50.000	50.000	50.000	50.000
13	Ontmoetingsplekken 12-18 jarigen	0	0	0	0
Sociaal domein: onderwijs					
14	IHP voortvarend ter hand nemen	0	0	82.000	81.200
15	Behoud BNC en stimuleren van uitbreiding met HAVO/VWO-bovenbouw	0	64.800	63.840	54.240
Sociaal domein: sport					
16	Actieve steun voor sportverenigingen: in sportaccommodaties en bredere maatschappelijke functie	20.000	20.000	20.000	20.000
17	Concrete stappen toekomstbestendigheid Sportpark Markgouw	50.000	0	132.000	131.488
18	Behoud zwembad	25.000	0	0	132.000
19	Verdere uitvoering sportbeleid i.s.m. Adviesraad Sport en Bewegen	0	0	0	0
20	Sporthal Monnickendam: sloop Marijkehal	0	150.000	0	0
21	Sporthal Monnickendam: verhoging krediet	0	0	98.646	97.684
Fysiek domein					
22	Groenbeheer: hogere prioriteit voor veiligheid en verzorgde uitstraling dan biodiversiteit	100.000	100.000	100.000	100.000
23	Betere verzorging openbare ruimte (bijvoorbeeld aanpak graffiti)	10.000	10.000	10.000	10.000
24	Onderhoud begraafplaatsen	50.000	50.000	50.000	50.000

	2027	2028	2029	2030
Fysiek domein: landschap, natuur en buitengebied				
25 Geen windmolens (zeker niet in open polderlandschap)	0	0	0	0
26 RES-opave: grootschalige energieopwekking buiten Waterland	0	0	0	0
27 Geen zonne-akkers	0	0	0	0
28 In gesprek gaan met agrariërs over toekomstperspectief	0	0	0	0
Fysiek domein: duurzaamheid en energietransitie				
29 Rekening van de energietransitie niet bij gewone Waterlanders	0	0	0	0
30 Ondersteuning van inwoners allereerst bij woningisolatie en daarna bij overige verduurzaming (altijd op vrijwillige basis)	0	0	0	0
31 Duurzaamheidsfonds blijft beschikbaar, met focus op isolatie als de meest effectieve en direct rendabele maatregel	0	220.000	0	0
32 Onder omstandigheden nieuwbouwwoningen op gas aansluiten (bijvoorbeeld vanwege netcongestie)	0	0	0	0
33 Verduurzamen voor inwoners vergemakkelijken, bijvoorbeeld door SMP (soortenmanagementplan)	300.000	0	0	0
34 Kerstboomverbranding in Broek in Waterland blijft behouden	0	0	0	0
35 Klimaatadaptatie: vergroenen openbare ruimte en verbeteren waterhuishouding	0	0	0	0
36 Binnen een jaar voorstel naar raad met herziening afvalbeleid met optie voor nascheiding PMD	0	0	0	0
Fysiek domein: wonen				
37 Realistisch woningbouwprogramma eind 2026 naar de raad (met focus en prioritering)	0	0	0	0
38 Haalbaarheid onderzoeken van locaties Wagengouw-Oost en Ilpendam-Noord	0	0	0	0
39 Tweede kans voor plan-Ilpenstein	0	0	0	0
40 Stimuleren van alternatieve woonvormen die wonen en zorg combineren	0	0	0	0
41 Eenvoudiger maken van mantelzorgwoningen op eigen terrein	0	0	0	0
42 Uitvoeren van de Woonzorgvisie	104.545	104.545	104.545	104.545
43 Waar mogelijk als gemeente actief handelen voor de huisartsenzorg	0	0	0	0
44 Voortzetting opvang asielzoekers in hotel Van der Valk (en anders elders in de regio)	0	0	0	0
45 Binnen een half jaar naar raad beter inzicht in de toewijzing van sociale huurwoningen door Woonmatch	0	0	0	0
46 Alternatieven presenteren voor de huisvesting van statushouders anders dan via de voorrangsregeling van sociale huurwoningen	0	0	0	0
Fysiek domein: ondernemerschap, economie en toerisme				
47 Regeldruk voor ondernemers verminderen	0	0	0	0
48 Bedrijfsverzamelgebouw Katwoude realiseren (rekening houdend met de eventuele uitbreiding van de gemeentewerf)	0	0	0	0
49 Actief aanpakken van massatoerisme op Marken	45.000	45.000	45.000	45.000
50 Exploitatievorm van de gemeentelijke haven van Monnickendam bepalen	50.000	0	0	0
51 Investeren in de gemeentelijke haven van Monnickendam	0	0	24.667	24.400
52 Huuropzegging Haringburgwal terugdraaien	0	0	0	0

Bedragen in euro's

Bedragen in euro's		2027	2028	2029	2030
Fysiek domein: parkeren					
53	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: blauwe strepen verwijderen	135.000	0	0	0
54	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: geldigheidsduur ontheffingen naar 5 jaar				
55	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: parkeerplaatsen toevoegen				
56	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: op sommige plaatsen langsparkeren/fileparkeren vervangen door schuinparkeren				
57	Blauwe zone binnenstad Monnickendam: waar langsparkeren/fileparkeren geldt verwijderen witte tussensteentjes	73.000	50.000	50.000	50.000
58	Overige kernen: parkeerknelpunten en parkeeroverlast oplossen				
Fysiek domein: veiligheid en openbare orde					
59	Investeren in zichtbaar toezicht en gerichte handhaving, waarbij de APV een middel is en niet het doel	0	0	0	0
60	Bij de uitwerking van het integraal veiligheidsbeleid aangeven welke concrete inzet dit vraagt	80.000	80.000	80.000	80.000
61	Optreden tegen overtredingen die de leefbaarheid in de kernen aantasten	0	0	0	0
62	Betere verkeershandhaving door de politie in de kernen	0	0	0	0
63	Periodieke voortgangsinformatie over handhaving naar de raad	0	0	0	0
64	Openbare verlichting: veiligheid inwoners is leidend en kwaliteit op het gebied van natuur en duurzaamheid is volgend	50.000	50.000	50.000	50.000
65	Openbare verlichting: uitvoering motie sociale veiligheid	57.000	0	0	0
66	Openbare verlichting: geen app waarmee de openbare verlichting wordt aangestuurd	0	0	0	0
Financiën					
67	Structureel meerjarig sluitende begroting, waarbij reserves niet meer worden gebruikt om structurele lasten te dekken	0	0	0	0
68	Solvabiliteitspercentage: andere berekeningswijze	0	0	0	0
69	Solvabiliteitspercentage: toegroeien naar 30%	0	0	0	0
70	Standaard vervangingsinvesteringen meenemen in de lijst met investeringskredieten	0	0	0	0
71	Investeringskredieten jaarlijks bijstelling op basis van de inflatie 2027	31.668	41.034	66.864	69.489
72	Lokale belastingen en retributies niet meer laten stijgen dan met een inflatiecorrectie	0	0	0	0
TOTAAL		1.352.613	1.156.779	1.148.962	1.271.446

Toelichting

Punt 6, 7 en 8

- *Integratie financiële administratie van het sociaal domein*
- *Bij uitvoering sociaal domein kijken naar effectiviteit, efficiency, noodzaak, behoud/bevordering zelfredzaamheid, eventuele eigen bijdrage en daarover rapporteren aan de raad*
- *Participatiewet: meer tegenprestaties vragen (in de toekomst: meer maatschappelijke participatie)*

Voor deze punten gezamenlijk wordt uitgegaan van een uitbreiding van de formatie met 1,2 fte op basis van schaal 8.

Punt 10 en 11

- *Onderzoek naar de wenselijkheid van een kernregisseur*
- *Voorstellen naar raad hoe de kernen beter bediend kunnen worden*

Voor het onderzoek naar de wenselijkheid van een kernregisseur wordt uitgegaan van 0,22 fte op basis van schaal 10. Afhankelijk van de uitkomst van het onderzoek kan worden besloten tot structurele uitbreiding van de formatie met 0,22 fte, dan wel tot het inzetten van het bijhorende budget op een andere wijze.

Punt 12

Versterking dorpshuizen

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de dorpshuizen behouden blijven en versterkt worden als warme en toegankelijke ontmoetingsplekken voor inwoners. Ten behoeve hiervan is een structureel bedrag opgenomen van € 50.000.

Punt 14

IHP voortvarend ter hand nemen

Extra geld wordt vrijgemaakt voor de mogelijke uitbreiding van basisschool De Overhaal in Zuiderwoude (investeringskrediet van € 500.000 voor 2028) en een aanvullend krediet voor basisschool De Rietlanden op Marken (verhoging van het bestaande investeringskrediet met € 1,5 miljoen voor 2028). In het overzicht zijn de kapitaallasten van deze investering opgenomen.

Punt 15

Behoud BNC en stimuleren van uitbreiding met HAVO/VWO-bovenbouw

Voor de vervangende nieuwbouw van het Bernard Nieuwentijt College te Monnickendam wordt een voorbereidingskrediet van € 300.000 te beschikking gesteld in 2027. In het overzicht zijn de kapitaallasten van deze investering opgenomen.

Punt 16

Actieve steun voor sportverenigingen: in accommodaties en bredere maatschappelijke functie

In het coalitieakkoord is benadrukt dat sportverenigingen in onze kernen meer zijn dan clubs: zij zijn sociale ankerpunten voor jong en oud. In alle kernen staan zij voor uitdagingen op het gebied van onderhoud, capaciteit en toekomstbestendigheid. Om hen actief te steunen, zowel in de sportaccommodaties als in hun bredere maatschappelijke functie. In het overzicht is hiervoor een structureel bedrag opgenomen van € 20.000.

Punt 17

Concrete stappen toekomstbestendigheid Sportpark Markgouw

Voor het toekomstbestendig maken van Sportpark Markgouw wordt uitgegaan van onderzoek in 2027 (€ 50.000) en een investeringskrediet van € 2 miljoen voor 2028. In het overzicht zijn met betrekking tot deze investeringen de kapitaallasten opgenomen.

Punt 18

Behoud zwembad

In 2027 wordt uitgegaan van een onderzoek naar de technische staat en verduurzaming van het gebouw van het zwembad (€ 25.000). Daarnaast zijn in het overzicht de kapitaallasten opgenomen met betrekking tot een investeringskrediet van € 2 miljoen voor 2029 ten behoeve van renovatie en verduurzaming van het gebouw. Er is geen rekening gehouden met besparingen in de exploitatie als gevolg van verduurzaming.

Punt 20 en 21

Sporthal Monnickendam

In de begroting is op dit moment een krediet opgenomen voor de nieuwe sporthal in Monnickendam van € 20.544.000. In het coalitieakkoord wordt uitgegaan van € 23,1 miljoen, inclusief sloop van de Marijkehal en exclusief het voorbereidingskrediet. Omdat de sloopkosten een ander regime volgt voor wat betreft de boekhoudkundige verwerking, zijn deze in het overzicht afzonderlijk vermeld onder punt 20. De verhoging van het investeringskrediet staat in punt 21: de kapitaallasten behorende bij een verhoging van het krediet met € 2.406.000 in 2028.

Punt 22, 23 en 24

- *Groenbeheer: hogere prioriteit voor veiligheid en verzorgde uitstraling dan biodiversiteit*
- *Betere verzorging openbare ruimte (bijvoorbeeld aanpak graffiti)*
- *Onderhoud begraafplaatsen*

In het overzicht zijn verschillen structurele bedragen opgenomen ten behoeve van de diverse punten uit het coalitieakkoord om de kwaliteit van de openbare ruimte een upgrade te geven. Het gaat daarbij om een verbetering van het groenbeheer, waarbij veiligheid en een verzorgde uitstraling een hogere prioriteit wordt gegeven dat in het verleden het geval was. Naast een verbetering van het groenbeheer, noemt het coalitieakkoord ook

een betere verzorging van de openbare ruimte in het algemeen en het onderhoud van de begraafplaatsen. Voor alle deze punten zijn in het financiële overzicht structurele bedragen opgenomen. Deze kunnen worden ingezet voor bijvoorbeeld de dekking van kapitaallasten van de investering in bepaalde machines (zodat het onkruid in de historische kernen beter verwijderd kan worden), de uitbreiding van de formatie van medewerkers van de buitendienst (zodat vaker gemaaid kan worden) of de aanschaf van een nieuw bankje dat stuk is.

Punt 31

Duurzaamheidsfonds blijft beschikbaar, met focus op isolatie als de meest effectieve en direct rendabele maatregel

Ten behoeve van het duurzaamheidsfonds is voor het jaar 2027 nog € 80.000 beschikbaar uit voorgaande jaren. In 2028 wordt voor de jaren 2028-2030 eenmalig € 220.000 beschikbaar gesteld.

Punt 33

Verduurzamen voor inwoners vergemakkelijken, bijvoorbeeld door SMP (soortenmanagementplan)

Bij een SMP wordt via ecologisch onderzoek geïnventariseerd welke beschermde diersoorten in een gebied leven en waar hun verblijfplaatsen zijn. Daardoor is (uitgebreid) ecologisch onderzoek per te isoleren woning met voorgenomen dak- of spouwmuurisolatie de komende 10 jaar niet meer nodig. Dat verlaagt de drempel voor het isoleren van bestaande woningen.

Voor het SMP is € 300.000 begroot. Op basis van de woningvoorraad en bouwjaren daarvan is er nog voldoende te isoleren. Verder is het SMP ook bruikbaar voor sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden. Daarmee is het naar verwachting een meer doelmatige investering dan per geval een nader te bepalen subsidie verlenen.

Punt 42

Uitvoeren woonzorgvisie

Voor het uitvoeren van de woonzorgvisie/volkshuisvesting wordt voorzien in de uitbreiding van de ambtelijke capaciteit met 1 fte in schaal 10.

Punt 49

Actief aanpakken van massatoerisme op Marken

In het coalitieakkoord is aangegeven dat het massatoerisme op Marken een grens heeft bereikt. In overleg met ondernemers, bewoners en de regio moet actief gewerkt worden aan een aanpak die toerisme beheersbaar maakt en de leefbaarheid waarborgt. In het overzicht is hiervoor structureel een bedrag opgenomen van € 45.000.

Punt 50 en 51

Exploitatievorm van de gemeentelijke haven bepalen en investeren in de gemeentelijke haven

Wij streven naar een levendige haven met een hoog voorzieningenniveau en moderne faciliteiten voor gebruikers en hun vaartuigen. De coalitie reserveert een eenmalige investering voor onderzoek naar de meest optimale exploitatievorm. Dit onderzoek start op basis van een uitgangspuntennotitie. Wanneer deze notitie aantoont dat de huidige exploitatievorm passend is, vervalt het vervolgonderzoek en daarmee de gereserveerde investering.

Omdat de gemeente, ongeacht de exploitatievorm, zal moeten investeren in de haven is voorts een investeringskrediet opgenomen van € 500.000 in 2028. In het overzicht zijn de daaruit voortvloeiende kapitaallasten opgenomen.

Punt 53, 54, 55, 56 en 57

Blauwe zone binnenstad Monnickendam

In het coalitieakkoord zijn diverse maatregelen opgenomen met betrekking tot de blauwe zone in de binnenstad van Monnickendam. Het gaat om het vervangen van de blauwe strepen door blauwe hoekmarkering, het verlengen van de geldigheidsduur van parkeerontheffingen van één jaar naar vijf jaar, het toevoegen van parkeerplaatsen op plekken waar deze ten onrechte zijn vervallen, het vervangen van bepaalde langspaarkeer-/file-parkeerplaatsen door schuine parkeerplaatsen en het verwijderen van witte tussensteentjes die de parkeervakken van elkaar onderscheiden. Voor al deze maatregelen is in het overzicht een eenmalig bedrag opgenomen van € 135.000 in 2027.

Punt 58

Overige kernen: parkeerknelpunten en parkeeroverlast oplossen

In het financiële overzicht is in 2027 incidenteel € 23.000 en voorts structureel € 50.000 opgenomen om parkeerknelpunten en parkeeroverlast in kaart te brengen en waar mogelijk op te lossen. Dat kan door bijvoorbeeld de aanleg van extra parkeerplaatsen, maar ook door het nemen van bepaalde verkeersbesluiten.

Punt 60

Integraal veiligheidsbeleid

In het coalitieakkoord is afgesproken dat toezicht en handhaving in de openbare ruimte worden versterkt. Bij de uitwerking van het integraal veiligheidsbeleid zal worden aangegeven welke concrete inzet dit vraagt in capaciteit van buitengewoon opsporingsambtenaren, toezichtsuren en handhavingsprojecten. In het financiële overzicht is structureel een bedrag van € 80.000 opgenomen.

Punt 64 en 65

Openbare verlichting

Ten behoeve van het op te stellen openbareverlichtingsplan wordt structureel een bedrag van € 50.000 opgenomen. Daarboven op is voor de uitvoering van de motie over de sociale veiligheid in 2027 een incidenteel bedrag vrijgemaakt van € 57.000

Punt 71

Investeringskredieten jaarlijks bijstelling op basis van de inflatie

Als inschatting voor het bedrag dat nodig is voor de bijstelling van de lopende en nieuwe investeringskredieten is uitgegaan van de inflatiecorrectie van 2,1% zoals opgenomen in de voorjaarsnota.